

2022

**RUSYA
FEDERASYONU
MOBİLYA
SEKTÖRÜ RAPORU**

**T.C.
Kazan Başkonsolosluğu
Ticaret Ataşeliği**

**T.C.
Moskova Büyükelçiliği
Ticaret Müşavirliği**

İçindekiler

I. KÜRESEL MOBİLYA SEKTÖRÜ	2
II. RUSYA FEDERASYONU'NDA MOBİLYA SEKTÖRÜ	3
II.I. Üretim	3
III. RUSYA MOBİLYA DIŞ TİCARETİ	5
III.I. İhracat	5
III.II. İthalat.....	5
IV. PERAKENDE SATIŞLAR VE E-TİCARET	7
V. SEKTÖRDE GENEL GÖRÜNÜM	9
VI. GENEL DEĞERLENDİRME	10
VII. YARARLI BİLGİ VE ADRESLER	12
A. Mobilya Sektöründe Faaliyet Gösteren Birlikler	12
B. E-Ticaret.....	12
C. Sektörde Düzenlenen Fuarlar	13
D. Mobilya Sektörüne Yönelik Dergiler.....	13

I. KÜRESEL MOBİLYA SEKTÖRÜ

Yüzyıllar boyunca insanlığın barınma ihtiyacını tamamlayan ve aynı zamanda bir kültürel birikim mirası olarak da önemli seviyede iktisadi değer yaratan mobilya sektörü, uluslararası dış ticaret akımlarının gelişimiyle önemli bir kültür ve değer paylaşım alanı dinamiği kazanmıştır. Küresel mobilya sektörü 2021 yılında 634 milyar doları aşkın bir ekonomik değere ulaşmıştır. Sektörün 2026 yılına kadar yıllık ortalama %8,2 büyüyerek 940 milyar dolara dayanması beklenmektedir. Küresel pazarda en büyük pay sahibi %43'le Asya-Pasifik bölgesidir. Asya-Pasifik'i %24,9'la Batı Avrupa ve %20,1'le Kuzey Amerika takip etmektedir. 2021-2026 yılları arasında yıllık ortalama %15,4 büyüme oranıyla Afrika'nın en hızlı büyüyecek pazar olacağı tahmin edilmektedir. Mobilya sektörü genel olarak üç farklı alt kategoride sınıflandırılmaktadır. Ev mobilyaları ve mutfak dolabı pazarın %51,7'sini oluştururken; ofis mobilyaları %31,7'sini, şilteler, panjurlar ve gölgelikler %16,6'sını oluşturmaktadır.¹

2021 yılı sonu itibarıyla mobilya sektöründe Çin yaklaşık 88 milyar dolarlık döviz girdisiyle 236 milyarı aşan küresel sektör ihracatının %37'sini tek başına karşılamaktadır.² Söz konusu ülkeyi sırasıyla Polonya (%6,7), Almanya (%6,2), İtalya (%5,6) ve Vietnam (%5,5) takip etmektedir. Türkiye, gerçekleştirdiği yaklaşık 4,1 milyar dolarlık ihracatla (%1,7), sektörde en fazla ihracat yapan ilk on ülkeden biri olmaya adaydır.

Tablo 1: Küresel Mobilya İhracatı (milyon dolar)

Sıra	Ülkeler	2017	2018	2019	2020	2021
	Toplam	176.737	190.315	191.831	193.741	236.575
1	Çin	59.178	64.021	64.189	69.816	87.761
2	Polonya	11.369	13.132	13.057	12.9108	15.740
3	Almanya	12.525	13.484	13.080	12.516	14.702
4	İtalya	11.133	12.037	11.538	10.578	13.186
5	Vietnam	6.474	7.002	8.983	11.377	13.059
11	Türkiye	2.174	2.469	3.225	3.289	4.098
38	Rusya	361	417	480	484	698

Kaynak: Trademap

Dünya genelinde en önemli mobilya ithalatçısı ülkeler arasında ise, yine önemli bir üretici ülke olan ABD %30,5'lik payla lider konumda bulunmaktadır. Almanya (%8,5), Birleşik Krallık (%5,1), Fransa (%5), ve Hollanda (%3,6) mobilya ithalatçısı diğer başlıca ülkeler arasında addedilmektedir.

Tablo 2: Küresel Mobilya İthalatı (milyon dolar)

Sıra	Ülkeler	2017	2018	2019	2020	2021
1	ABD	54.155	58.178	54.960	54.418	68.574
2	Almanya	15.207	16.099	15.677	16.116	19.057
3	Birleşik Krallık	9.182	9.458	9.594	8.508	11.408
4	Fransa	8.664	9.473	9.297	8.562	11.157
5	Hollanda	4.843	5.520	5.747	6.220	7.984
22	Rusya	1.573	1.806	1.837	1.828	2.336
49	Türkiye	590	561	518	476	536

Kaynak: Trademap

¹ <https://www.kolayihracat.gov.tr/sectorler/mobilya>

² 94'üncü fasıl (9401.20; 9401.10; 9404.20, 9404.30, 9405, 9406.20, 9406.90 hariç)

II. RUSYA FEDERASYONU'NDA MOBİLYA SEKTÖRÜ

Rusya Federasyonu (Rusya), mobilya sektöründe çok ciddi bir rekabetin varlığından söz edilen bir pazardır. En önemli Rus firmaları da dahil olmak üzere, ülkede yerleşik kayıtlı firmalar, sadece ulusal rakipleriyle değil kısmen Avrupa markalarıyla ve “gölge” üreticilerle de rekabet etmektedir.

II.I. Üretim

Rusya’da 2010’dan 2018 yılına kadar istikrarlı bir büyüme gösteren mobilya piyasası 2019 yılında yavaşlamaya başlamıştır. Sektör imalatının milli hasıla içerisindeki payı ise son yıllarda %0,16 ile %0,22 aralığında tezahür etmiş, böylelikle mobilya sektörü yaklaşık 3 milyar dolarlık bir üretim değerine ulaşmıştır. Ancak, tüm dünyayı etkisi altına alan COVID-19 pandemisi çerçevesinde alınan karantina önlemleri, tamamen kesilen talep ve tedarik sürecindeki aksamalar nedeniyle özellikle 2020’nin ikinci çeyreğinde sektör olumsuz etkilenmiştir. Söz konusu dönemde mobilya üreticilerinin ana ham maddeleri arasında yer alan ağaç bazlı levha temininde sorunlar yaşanmış, levha üreticileri özellikle Çin’den gelen kimyasallarda yine pandemiden kaynaklanan gecikmeleri ve fiyat artışlarını mobilya üreticilerine yansıtmak durumunda kalmışlardır. Artan malzeme, ekipman ve ham madde fiyatları sektörde fiyat artışlarını zorunlu hale getirmiştir. Öte yandan, 2020’nin ikinci çeyreğinde yaşanan bu olumsuz durumun yıl sonu itibarıyla dengelendiği ve yılın genelinde üretim açısından 2019’a yakın bir değere ulaşıldığı, bu haliyle mobilya endüstrisinin pandemiden büyük ölçüde etkilenmeyen az sayıdaki sektörden birisi olduğu görülmektedir.³

“Hooglink.com” internet sitesinde yer alan bir araştırmaya göre; 2020 yılında Rusya’da 5 bini üretici olmak üzere 14 binden fazla şirketin mobilya sektöründe faaliyet gösterdiği ifade edilmektedir. Rusya’daki mobilya üretimi, Merkez ve Volga Federal Bölgelerinde yoğunlaşmış (Moskova - %9,7, Penza - %7,7 ve Vladimir - %7,5) olup üreticilerin %36’sının Merkezi Federal Bölgesinde, %27’sinin Volga Federal Bölgesinde, %14’ünün Kuzeybatı Federal Bölgesinde, %9’unun Sibiry Federal Bölgesinde ve %7’sinin ise Güney Federal Bölgesinde mukim olduğu görülmektedir. Bunlarla birlikte, 2022 yılı sonu itibarıyla ise toplam üretim hacminde parasal olarak lider bölge yaklaşık %38,7’lik payla Merkezi Federal Bölge olmuştur.⁴

Rusya Mobilya ve Ağaç İşleme İşletmeleri Birliği (AMDPR)’ne göre 2021 yılında Rusya’da mobilya üretimi hacmi, değer bazında 2020’ye göre %36,5, 2019’a göre ise %46,2 artarak yaklaşık 310 milyar ruble seviyesine ulaşmıştır. En büyük gelişmenin ise ofis mobilyaları bölümünde kaydedildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu dönemde gerçekleştirilen mobilya üretimi incelendiğinde; ofisler için metal mobilyanın %78 oranında artarak 29 milyar rubleye, ahşap ofis mobilyanın %21 seviyesinde yükselerek 20 milyar rubleye ulaştığı görülmektedir. Benzer şekilde söz konusu yılda mutfak mobilyası üretiminin önemli ölçüde arttığını söylemek mümkündür. Mutfak takımlarının %30 oranında artışla 42 milyar rubleye ve yemek-oturma grubunun ise %40 oranında artışla 23 milyar rubleye ulaştığı görülmektedir.⁵

Öte yandan, Rosstat verilerine göre, ülkede 2021 yılında 2 milyon 513 bin yemek masası, 9 milyon 235 bin dolap, 1 milyon 149 bin yaysız şilte, 2 milyon 403 bin kanep ve 3 milyon 74 bin ahşap yatak üretimi gerçekleştirilmiştir. Aynı yıl, ayrıca 22,9 milyar ruble (313,6

³ <https://mebelsib.biz/archive-of-the-issues/2021/09/mebelnaya-otrasl-rossii-otlichnye-perspektivy-potom-nesmotrya-na-slozhnosti-sejchas/>

⁴ <https://alto-group.ru/otchet/rossija/908-rynok-mebeli-tekuschaya-situaciya-i-prognoz-2019-2023-gg.html>

⁵ <https://lesprominform.ru/jarticles.html?id=6158>

milyon dolar) tutarında ahşap ofis mobilyası ve 1,7 milyon rubleye (14,6 bin dolar) karşılık gelen plastik mobilya üretilmiştir.⁶

2022 yılı verileri incelendiğinde ise ülkedeki mobilya üretimi hacminin parasal olarak bir önceki yıla kıyasla %15 oranında artarak 356 milyar rubleye ulaştığı görülmektedir.⁷ Rusya'ya yönelik uygulanan uluslararası yaptırımlar ve mobilya ithalatının düşmesi, ülkenin mobilya üretiminin gelişmesini olumlu anlamda etkilemiştir. Pandemi öncesi 2019 yılı ile karşılaştırıldığında üretimin %58 arttığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Niceliksel olarak mobilya üretimi 2021 yılı ile aynı seviyede kalsa da sektörde artış gösteren bazı segmentler şu şekilde sıralanmaktadır. Plastik malzemelerden yapılmış mobilyalar %91 oranında, ahşap ofis mobilya üretimi ise üçte bir oranda artış gösterirken, mutfak mobilyaları (+%37) ile döşemeli mobilyalar (yatak, kanepeler) %22 oranında yükselmiştir. Mobilya üreticileri satış fiyatlarını düşürerek satış hacmini dengelemeyi başarmıştır. Bununla birlikte talepteki büyüme, üretimi olumlu etkilemiştir. Aynı zamanda 2022 yılında tüketici fiyatları %11 artmıştır.

Rosstat verilerine göre Rusya'da üretilen mobilyalara ilişkin üretici fiyatlarına aşağıda yer verilmektedir.

Tablo 3: Rusya'da Ortalama Üretici Fiyatları (dolar/adet)

ÜRÜNLER	2017	2018	2019	2020	2021
Mutfak Masası	47	54	72	61	74
Mutfak Dolabı	37	53	56	54	61
Mutfak Mobilyası Takımı	291	548	206	85	402
Şilte (şilte tabanı hariç)	55	46	48	43	47
Kanepeler, yatağa dönüşebilen ahşap kanepeler	357	298	287	259	280
Ahşap Yatak (yetişkinler için)	87	84	120	115	136
Ahşap Dolap (yatak odası için)	89	104	125	109	130
Yatak Odası Mobilya Takımı (ahşap başlıklı)	465	379	423	995	987
Ahşap Yemek Masası (yemek ve oturma odası için)	48	46	52	51	63
Ahşap Dolaplar (yemek ve oturma odası için)	119	124	91	61	50
Ahşap Mobilya Takımı (yemek ve oturma odası için)	104	124	176	154	178
Diğer Ahşap Mobilyalar (yemek ve oturma odası için)	35	36	38	37	46
Diğer Ahşap Mobilyalar	8,5	40	20	20	11,3

Kaynak: Rosstat

Rusya'da faaliyet gösteren şirketlerin finansal durumuna (ciro, ödenilen vergi tutarı vs.) ilişkin bilgilere erişim sağlayan "Testfirm"⁸ internet sitesinde, 2021 yılında en çok gelir elde eden ilk 5 Rus mobilya üreticisi ise şunlardır:

⁶ <https://rosstat.gov.ru/storage/mediabank/sociai21.rar>

⁷ <http://amedoro.com/ru/news/novosti-otrasli/spasibo-sanktsiyam-proizvodstvo-rossijskoj-mebeli-vyroslo-na-15.html>

⁸ <https://www.testfirm.ru/rating/31/>

- OOO “Mebel 46” (Kurskaya Oblastı): 22,7 milyar ruble
- OOO “Askona-Vek” (Vladimirskaya Oblastı): 17,4 milyar ruble
- OOO “İlempi” (Moskova): 9,2 milyon ruble
- OOO “Dok-15” (Moskovskaya Oblastı): 8,7 milyar ruble
- OOO “Litvud” (Vladimirskaya Oblastı): 8,7 milyar ruble

III. RUSYA MOBİLYA DIŞ TİCARETİ

Rusya, mobilya ürünlerinde dış ticaret açığı veren bir sektörel yapıya sahiptir. Ancak, 2013 yılında 2,9 milyar dolara ulaşan sektördeki dış ticaret açığı, ithal ikameci politikalarla artan üretim vesilesiyle son dönemlerde 1,6 milyar dolara kadar gerilemiştir.

III.I. İhracat

Rusya'nın 700 milyon dolara yaklaşan 2021 yılı mobilya ihracatı incelendiğinde en önemli pazarın yaklaşık %31'lik payla Kazakistan olduğu; bu ülkeyi sırasıyla Belarus (%11), Almanya (%10,9) ve Polonya'nın (%5,8) takip ettiği görülmektedir.

Tablo 4: Rusya'nın Ülkeler İtibarıyla Mobilya İhracatı (milyon dolar)

Sıra	Ülkeler	2017	2018	2019	2020	2021
1	Kazakistan	122	122	143	143	215
2	Belarus	35	41	53	62	77
3	Almanya	38	50	51	54	76
4	Polonya	9,7	16	19	23	41
5	Ukrayna	12	15	18	24	37
TOPLAM		361	417	480	484	698

Kaynak: trademap

III.II. İthalat

2021 yılında 2,3 milyar dolarlık mobilya ithalatı gerçekleştiren Rusya, küresel mobilya ithalatındaki %1'lik payıyla, en çok ithalat yapan 22'nci ülke konumundadır.⁹ Aynı dönemde en fazla mobilya ithalatı yapılan ülke 755 milyon dolar ve %32'lik payla Çin olurken, anılan ülkeyi Belarus (%16,5), İtalya (%7,8) ve Polonya (%6,9) izlemektedir. Ülkemiz yaklaşık 50 milyon dolarla Rusya'nın mobilya ithalatında (%2,1'lik payla) 7'nci sırada yer almaktadır.

Tablo 5: Rusya'nın Ülkeler İtibarıyla Mobilya İthalatı (milyon dolar)

Sıra	Ülkeler	2017	2018	2019	2020	2021
	Toplam	1.570	1.803	1.833	1.827	2.336
1	Çin	375	447	504	550	755
2	Belarus	239	264	268	283	385
3	İtalya	187	196	172	162	182
4	Polonya	98,8	127	147	136	161
5	Almanya	103	120	123	119	142
6	G. Kore	78,4	92,9	98,5	77,7	107
7	Türkiye	28,5	38	34	37	50

Kaynak: trademap

⁹<https://www.trademap.org>

2021 sonu itibarıyla Rusya'nın en çok ithal ettiği 10 mobilya ürününe gümrük tarife pozisyonu bazında Tablo-6'da yer verilmektedir.

Tablo 6: Rusya'nın En Çok İthal Ettiği Mobilya Ürünleri (bin dolar)

No	GTP	Ürün Adı	2017	2018	2019	2020	2021
1	9401.90	Oturmaya Mahsus Mobilyaların Aksam ve Parçaları	292.213	364.280	355.491	298.270	392.665
2	9403.60	Yemek ve Oturma Odalarında, Mağazalarda Kullanılan Ahşap Mobilyalar ve Diğer Ahşap Mobilyalar	235.610	252.495	253.687	252.760	314.767
3	9403.90	Mobilyaların Aksam ve Parçaları (Oturmaya Mahsus Mobilyalar Hariç)	193.076	212.624	244.355	234.761	294.219
4	9403.20	Metalden Diğer Mobilyalar	122.413	138.293	156.715	161.531	217.990
5	9401.30	Yüksekliği Ayarlanabilen Oturmaya Mahsus Döner Koltuk ve Sandalyeler	68.003	93.492	90.589	97.078	141.497
6	9401.71	Metal İskeletli İçi Doldurulmuş Oturmaya Mahsus Diğer Mobilyalar	78.678	88.325	100.179	102.768	139.216
7	9402.90	Tıpta, Cerrahide, Diş Hekimliğinde ve Veterinerlikte Kullanılan Mobilyalar; Bu Eşyaların Aksam ve Parçaları (Dişçi Koltukları Hariç)	52.858	67.546	73.127	110.474	101.751
8	9401.61	Ahşap İskeletli İçi Doldurulmuş Oturmaya Mahsus Mobilyalar	70.342	74468	65.759	66.078	87.379
9	9401.79	Metal İskeletli İçi Doldurulmamış Oturmaya Mahsus Mobilyalar.	40.200	48846	53.181	55.193	74.901
10	9404.90	Donatılmış veya Doldurulmuş Yatak Takımı Eşyası ve Benzeri Eşya; Yorganlar, Diz ve Ayak Örtüleri, Yastıklar, Puflar, Baş Yastıkları	41.991	45.984	50.361	48.387	65.957
Toplam			1.572.590	1.806.119	1.837.187	1.827.825	2.336.338

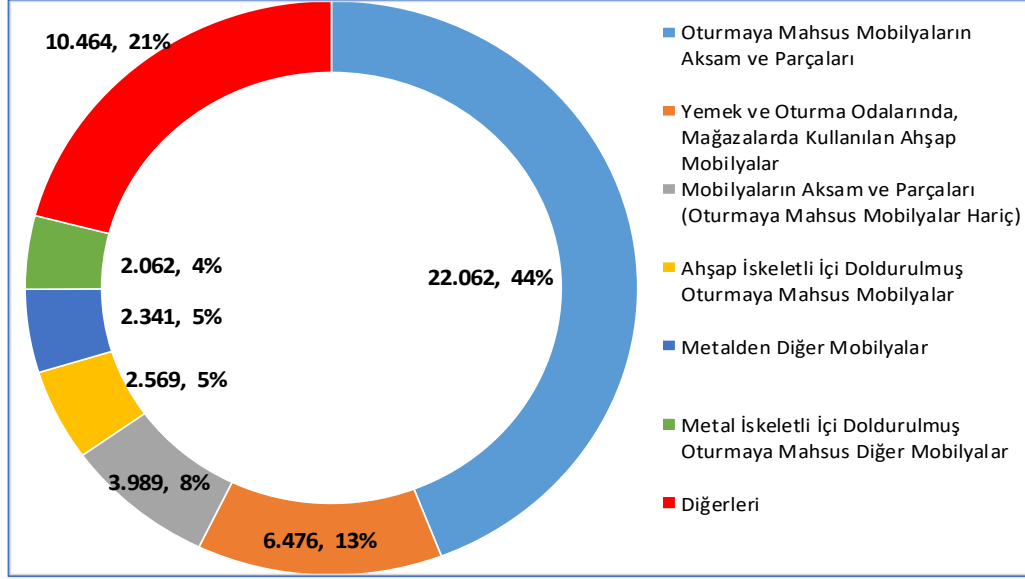
Kaynak: Trademap

2021 yılında Rusya'nın ülkemizden en çok ithal ettiği mobilya ürünleri ise Grafik-1'de maruzdur.¹⁰ İncelenmesinden de görüleceği üzere, "Oturmaya Mahsus Mobilyaların Aksam ve Parçaları" ile "Yemek ve Oturma Odalarında, Mağazalarda Kullanılan Ahşap Mobilyalar ve Diğer Ahşap Mobilyalar" Rusya'nın ülkemizden gerçekleştirdiği mobilya ithalatının yarısını oluşturmaktadır. Rusya geneli en çok mobilya ithalatı yapan bölgeler olarak Moskova şehri, Moskova Bölgesi ve St. Petersburg ön plana çıkmaktadır. Öte yandan, Türkiye'den gerçekleştirilen ihracatlarda ise Moskova şehrinin ardından Tataristan Cumhuriyeti gelmekte olup bu bölgeyi yine Moskova Bölgesi ile St. Petersburg izlemektedir.¹¹

¹⁰ 2019-2021 arası döneme ilişkin istatistiki bilgiler Raporun son sayfasında yer almaktadır.

¹¹ <https://ru-stat.com/>

Grafik 1: Rusya'nın Türkiye'den İthal Ettiği Mobilya Ürünleri (bin dolar - 2021)

Kaynak: Trademap

Bunlarla birlikte son yıllarda Türk menşeli mobilya ürünlerinin Rus pazarında daha fazla talep gördüğü gözlemlenmektedir. 2019 yılındaki 34 milyon dolarlık mobilya ihracatı 2021 sonu itibarıyla 50 milyon dolara dayanmıştır. Ancak, söz konusu artış eğiliminin 2022 yılında devam etmediği ve 2021'e göre ihracatımızın %28 azalarak 38,2 milyon dolara gerilediği görülmektedir (TÜİK, 2023).

Yukarıda sayılanlara ek olarak, AMDPR Başkanı Alexander Şestakov'un yaptığı bir açıklamada; 2022 yılında mobilya ithalatının parasal olarak bir önceki yıla göre %40 azaldığı ve bu durumun Rus üreticilerin boşalan alanları doldurmasına olanak sağladığı hususları yer almaktadır. Ancak son yaşanan jeopolitik gelişmelerin neticesinde yerli mobilya üreticilerinin Avrupa'daki pazar paylarını kaybettiği ve şu anda Rusya için gelecek vaat eden ihracat pazarının BDT, Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleri olduğu ifade edilmektedir.

Rusya tarafından mobilya ürünlerinde katma değer vergisi, bazı istisnai durumlar haricinde %20 oranında uygulanmaktadır. İthalatta ise mobilya ürünleri %5, %10 ila %12,5 arasında değişen oranlarda gümrük vergisine tabi tutulmaktadır. Ayrıca, ithalat işlemlerinde asgari vergi (Örnek: 0,25 avro/kg'dan az olmamak kaydıyla vb.) ve spesifik vergi (Örnek: +0,06 avro/kg vb.) uygulamaları da mevcuttur. Rusya tarafından uygulanmakta olan tüm gümrük ve katma değer vergisi oranlarına <https://www.alt.ru/tnved/> ve <https://www.alt.ru/taksa-online> bağlantı adreslerinden ulaşabilmektedir.

IV. PERAKENDE SATIŞLAR VE E-TİCARET

Mobilya sektöründe perakende satışlar son 20 yıllık dönemde yerel para birimi bazında 10 kattan fazla artarak 2020 yılında 440 milyar ruble seviyesinde gerçekleşmiştir. Sektörde 2013 - 2014 yıllarında 10 milyar dolarlık rekor bir hacme ulaşan perakende satışlar, son yıllarda 6 - 7 milyar dolar bandında seyretmiş ve 2020 yılında yapılan toplam perakende satışlara %1,3'lük bir katkı sağlamıştır. Rosstat verilerine göre, satışların %22,5'i küçük ve mikro işletmeler, %44,1'i ise orta ve büyük ölçekli işletmeler tarafından gerçekleştirilmiştir. Sektör dışında faaliyet gösteren bireysel girişimcilerin ise perakende satışlardaki payının %30'a yaklaştığı görülmektedir.

Öte yandan, mobilya ve ev eşyaları sektöründe 2020 yılı sonu aktif büyüklüğü açısından 4'üncü sırada yer alan Hoff şirketi Genel Müdürü Maxim GENKE, 2022 yılı başında 600 milyar

ruble olarak tahmin edilen mobilya pazarının 2023 yılında %10 ile %20 arasında küçülerek 500 - 550 milyar rubleye gerileyebileceğinin beklendiğini ifade etmektedir.¹²

Bilindiği üzere Covid-19 pandemisi, tüm dünyada olduğu gibi Rusya’da da tüketici önceliklerinin önemli ölçüde değişmesine neden olmuş ve bu durumun doğal bir sonucu olarak çevrimiçi alışveriş artan bir şekilde tercih edilmeye başlamıştır. 2022 yılında Rusya’da e-ticaret hacmi %37 oranında artarak 4,9 trilyon rubleye (\$72,9 milyar) ulaşmıştır.

Yaklaşık 75 milyon Rus vatandaşının e-ticaret platformları üzerinden alışveriş yaptığı; satışların %96’sının yurt içi e-ticaret sitelerinden gerçekleştirildiği görülmekte olup 2022 yılının ilk 9 ayında söz konusu satışlarda mobilya ve ev eşyalarının %18,38’lik pay ile dijital ve beyaz eşyanın (%21,05) ardından ikinci sırada geldiği anlaşılmaktadır. Öte yandan, Rus vatandaşlarının sınır ötesi e-ticaret sitelerinden gerçekleştirdiği alışverişlerin parasal değerinin 2022 yılında, %63 oranında düşerek 177 milyar rubleye gerilediği (yaklaşık 2,6 milyar dolar); bahse konu satışlarda 2022 yılının ilk 9 ayında en büyük payın dijital ve beyaz eşyada, ikinci sırada ise mobilya ve ev eşyalarında olduğu görülmektedir.¹³

Bunlarla birlikte, Rusya genelinde gerçekleştirilen mobilya satışları içerisinde e-ticaretin de artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Hoff şirketinin açıklamalarına göre 2022 yılı Ocak – Eylül arası dönemde perakende mobilya satışları 2021 yılının aynı dönemine kıyasla değer bazında %42, miktar bazında ise %27 artmıştır. İnternet satışları ise değer bazında %57, miktar bazında ise %40 artmıştır. Tüm mobilya satışları içerisinde internet satışları %34’lük bölümü oluşturmaktadır. Çevrimdışı perakende satışları ise 8 ay içinde %35 artmıştır.¹⁴

Ortalama fatura bedeli bir önceki yıla göre mobilya kategorisinde %27, ev eşyası kategorisinde ise %18 artarken, en büyük satış artışı 100 bin ile 500 bin ruble fiyat aralığında gerçekleşmiştir.

YuKassa (Fin-tech şirketi Yumoney’nin bir hizmeti)’ya göre 2022 yılının ilk dokuz ayında mobilya ve ev eşyasını satan internet mağazaların ödeme cirosu 2021 yılının aynı dönemine göre %30 artmıştır. Ortalama fatura bedeli ise %45 artarak 10.647 rubleye ulaşmıştır.

Yukarıda sayılanlara ek olarak 2022 yılı boyunca “mobilya ve ev eşyalarını” çevrimiçi platformlardan en çok satın alan bölge 124,47 milyar ruble ile Moskova iken onu 71 milyar ruble tutarla Moskova Bölgesi ve 54,3 milyar ruble ile St. Petersburg izlemektedir.

Söz konusu göstergeler, 2020 yılında Covid-19 pandemisiyle mücadele kapsamında alınan önlemler sonucu olumsuz etkilenen perakende satışların toparlanmasında büyük rol oynayan çevrim içi satışların, pandeminin sona ermesinin ardından da büyüme eğilimini devam ettireceğine işaret etmektedir. Ancak, e-ticaret kanalıyla gerçekleştirilecek satışların en çok zorlandığı sektör olan mobilyada, bireysel girişimcilerin ve zincirlerin yüksek kaliteli hizmet sunmada sıkıntılar yaşadığı bilinmektedir. Zira muhtelif büyük piyasa oyuncuları haricinde 3-boyutlu dizayn sistemlerini etkin bir şekilde sunabilen fazla firma bulunmamaktadır. Tüketiciler ise ilk tercihlerini satış mağazalarında geliştirmekte ve daha sonrasında çevrim içi olarak nihai satın alma kararlarını oluşturabilmektedirler. Mevcut piyasa dinamikleri ise özellikle çocuk mobilyalarına yönelik siparişlerin ve tüm ürünlerdeki ikinci el satışların çevrim içi olarak daha fazla tercih edildiğini ortaya koymaktadır.¹⁵

¹² https://www.kommersant.ru/doc/5799310?from=vertical_lenta

¹³ <https://akit.ru/>

¹⁴ <https://www.retail.ru/news/yukassa-i-hoff-s-nachala-goda-prodazhi-mebeli-vyrosli-pochti-v-1-5-raza-18-oktyabrya-2022-221470/>

¹⁵ RBC

V. SEKTÖRDE GENEL GÖRÜNÜM

Günümüz itibarıyla Rus mobilya sektöründeki ortak kanaat piyasa dinamiklerinin tam anlamıyla öngörülebilir bir yapıya kavuşmadığı yönündedir. Bu durumun meydana gelmesinde özellikle “gölge” mobilya üretiminin azımsanmayacak derecede olmasının ve burada yapılan üretimin istatistiklere yansımamasının belirgin bir ağırlığı olduğu değerlendirilmektedir. 2021 yılı başında Rusya'daki ‘gölge’ mobilya üretim hacminin 40 milyar rubleye ulaştığı tahmin edilmekte olup söz konusu tutar, piyasadaki ürünlerin %20’sinin kayıt dışı olarak üretildiği anlamına gelmektedir. Gölge üretim en yoğun olarak Volga Federal Bölgesinde bulunmaktadır.¹⁶ Sektörde, döviz kurlarında yaşanan dalgalanmaların, gölge üretim yapan özellikle Uzak Doğu menşeli yabancı firmaların ülkeye girişine sebebiyet veren temel faktörlerden birisi olduğu kanaati hakimdir.

Diğer taraftan, Rus hükümetinin mobilya sektörüne yönelik teşvik ve reformlarının etkisiyle, Rus mobilya sanayisi üretiminin gelişme sürecinde olduğunu, piyasada yeni tasarımların geliştirildiğini, tedricen inovatif teknolojilerin kullanılmaya başlandığını ve kaliteli materyal kullanımına önem verildiğini söylemek mümkündür. Bununla birlikte, mobilya sektöründe genel eğilimin özellikle ithal ikameci yönde olduğunu belirtmek gerekmektedir. Bahsedilen ithal ikameci politikaya Rus mobilya üreticileri de destek vermiş ve kendi aralarında yaptıkları anlaşmalarla özellikle yerli malı alüminyum kullanımına odaklanmaya başlamışlardır.

Bu bağlamda, ayrıca; Rus Hükümeti’nin yayımladığı 2013 Sayılı “*Rus Menşeli Mal Alımlarının Asgari Payına İlişkin*” Kararname çerçevesinde 2021 yılından itibaren Rus Devlet şirketlerinin mobilya alımlarına ilişkin kamu ihalelerinde Rus menşeli ürünlerin asgari payı %75 olarak belirlenmiş olup AMDPR yetkililerine göre yürürlüğe giren bu yeni uygulamayla birlikte, Rus mobilya üreticilerinin yılda 40-45 milyar ruble ek gelir elde edeceği ve uygulamanın yerli mobilya pazarının yıllık %10'a kadar büyümesine katkıda bulunacağı beklenmektedir.

Diğer taraftan; 21/05/2021 tarihinde yayımlanan Hükümet Kararnamesi marifetiyle, Rusya’dan Avrasya Ekonomik Birliği üyeleri haricindeki üçüncü ülkelere yönelik olarak 1 Temmuz - 31 Aralık 2021 tarihleri arasında (bu tarihler dahil) gerçekleştirilen 44.07 pozisyonundaki, doğal nem oranı %22'nin üzerinde olan muhtelif ağaç ürünlerinin ihracatında %10 (metreküp başına ürününe göre 10 - 12 - 13 - 15 veya 50 avrodan az olmamak kaydıyla) seviyesinde ihracat vergisi ihdas edilmiştir. 30 Kasım 2021 tarihinde yayımlanan diğer bir Hükümet Kararnamesi marifetiyle ise; Rusya'dan yine Avrasya Ekonomik Birliği üyeleri haricindeki üçüncü ülkelere yönelik olarak 2 Ocak - 31 Aralık 2022 tarihleri arasında (bu tarihler dahil) gerçekleştirilecek 44.07 pozisyonundaki (doğal nem oranı %22'nin üzerinde olan, 10 cm'den büyük) muhtelif ağaç ürünlerinin ihracatındaki asgari vergi tutarları (metreküp başına ürününe göre 200, 250, 300 ve 370 avro olarak) yeniden belirlenmiştir. 28 Aralık 2022 tarihli ve 2484 sayılı Hükümet Kararnamesi marifetiyle ise; 44.07 pozisyonundaki (en/boy olarak 10 cm'den büyük) muhtelif ağaç ürünlerindeki asgari ihracat vergisi uygulaması 31 Aralık 2025'e kadar uzatılmıştır [“6C” (200 avro) ve “12C” (300 avro) dipnotlarındaki 31 Aralık 2022 ifadesi 31 Aralık 2025 şeklinde değiştirilmiştir.]. Böylelikle sektörün ham madde temininde herhangi bir kesintiye meydan verilmemesi amaçlanmıştır.

Öte yandan; Rus mobilya üretiminde artış olsa da mağazalardaki ürünlerin genellikle teşhir ürünler olduğu ve stoklu çalışılmadığı, satışların müşteriden avans alındıktan sonra yapıldığı ve ürünlerin ortalama 2-4 hafta arasında teslim edildiği görülmektedir. Ülkede

¹⁶ <https://www.divandi.ru/novosti/amdpr-v-2020-godu-obem-tenevogo-mebel'nogo-rynka-v-rossii-dostig-istoricheskogo-maksimuma>

genellikle, piyasada yer alan bütün firmaların her birinin birer üretim tesisi bulunmaktadır. Bununla birlikte, pazarın en başarılı firmalarının sadece üretim yapan firmalar değil, aynı zamanda üretimle beraber pazarlama/satış alanını da kontrol edebilen firmalar olduğunu söylemek mümkündür. Perakende tüketicilerinin, “fiyattan bağımsız olarak kaliteyi en fazla arayan” tüketici grubu olarak öne çıktığı görülmektedir.

Büyük firmaların, tüketici taleplerini ve harcama potansiyellerini de göz önüne alarak, mütemadiyen yeni mobilya modellerini piyasaya arz ettiği görülmektedir. Bu firmaların finansal olarak güçlü yapıları da göz önüne alındığında, yeni üretimlerde kaliteli ham madde kullanımına ve inovasyon teknolojilerine daha fazla önem vermeye başladıklarını söylemek mümkündür. Rus mobilya sanayisinin daha fazla gelişebilmesi ve yabancı rakipleriyle daha fazla rekabet edebilmesi için, kalite ve dizayn üzerine daha fazla yoğunlaşılmasının ve üretilen ürünlerin kullanım sürelerinin artırılmasının özel önem arz ettiği bilinmektedir.

Genel olarak Rus mobilya sanayisinin tedricen tüm tercihlere yönelik üretim yapmaya başladığı görülmektedir. Bununla birlikte, özellikle üst ‘segment’ ürünlerde ithal ürünlere olan ilgi önemini korumakta ve anılan ‘segment’teki üçüncü ülke menşeli mobilyalar ciddi talep görmektedir. Nitekim, Rus tüketici tercihleri de geçmişten günümüze ithal ürünleri satın almaya daha yatkındır. Ancak, ülkede üst ‘segment’ ürünlerin toplam satışlar içerisindeki payı giderek azalmaktadır. Buna karşın düşük fiyatlı ürünlerin pazar payı ise %50’ye yaklaşmaktadır. Öte yandan, giderek yaygınlaşan ipotek kredisi kullanımı nedeniyle artan hane halkı borç yükü, yeni konut projelerine rağmen mobilya satın alma tercihlerini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu itibarla, fiyat düzeyine ek olarak tüketicilerin, özellikle konut yerleşiminde elzem olan mutfak mobilyası, masa/sandalye ve yatak/kanepe ürünlerinde tercihlerini önceliklendirdiği görülmektedir.¹⁷

VI. GENEL DEĞERLENDİRME

Mobilya ürünlerinde 6-7 milyar dolarlık bir perakende pazar büyüklüğü bulunan Rusya, anılan ürünlerde dış ticaret açığı veren bir sektörel yapıya sahiptir. 2013 yılında 2,9 milyar dolara ulaşan sektördeki dış ticaret açığı, ithal ikameci politikalarla artan üretim vesilesiyle son dönemlerde 1,6 milyar dolara kadar inmiştir. Ancak, yıllık 200 milyar doları aşan toplam küresel mobilya ithalatında, %1’lik payla Rusya başlıca pazarlar arasında önemini halen korumaktadır. Mobilya sektöründe yıllık yaklaşık 3 milyar dolarlık üretimi ve 2 milyar dolarlık ithalatıyla Rusya, yurt içi talebin yurt içi üretimle kısa ve orta vadede karşılanamayacağı, dolayısıyla önümüzdeki dönemde de ithal ürünlerin önemini koruyacağı bir pazar olarak değerlendirilmektedir.

Buradan hareketle, anılan ülkeye yönelik sektör ihracatımızın, pandemi sürecinde yeniden şekillenen tüketici tercihleri (konut tercihlerinde müstakil ve bahçeli evler ön plana çıkmaya, apartman dairelerinde ise balkonlu seçenekler tercih edilmeye başlanması gibi), ve gelişen piyasa dinamikleri çerçevesinde kısa vadede 100 milyon dolarlık seviyeyi kolaylıkla aşacağı değerlendirilmektedir. Söz konusu ihracat hedefine ulaşma adına;

- Mobilya sektöründe faaliyet gösteren firmalarımızın, ihracata yönelik devlet yardımlarından da yararlanarak Rusya’da mağaza, depo ve ofis açmalarının ve istihdam politikalarını buna göre düzenleyerek Rus coğrafyasını ve Rusça bilen personel istihdam etmelerinin faydalı olacağı,
- Rusya’da şirket açma imkanı olmayan firmalarımızın ise, Rus pazarını bilen ve Rusça’ya hakim yetkili temsilci/danışman ya da distribütör kullanımını esas alan bir pazara giriş stratejisi benimsemesinin önem arz ettiği,

¹⁷ RBC

- Rus tüketici tercihlerine uygun ürün geliştirilmesinin başarı şansını artıracığı,
- Firmalarımızın; başta internet sayfaları olmak üzere, Rus pazarına özel Rusça çalışmalar yapmalarının ve tanıtım materyalleri ile ürün broşürlerini Rusça hazırlamalarının elzem görüldüğü,
- Firmalarımızın işbu sektör raporunun ekinde yer verilen fuarlara aktif olarak katılmalarının, gerek Rus pazarına ilişkin güncel durumun ve tüketici tercihlerinin yerinde incelenmesi gerekse potansiyel müşteri adaylarıyla profesyonel iş ilişkisinin tesisi noktasında gerekli olduğu,
- Rusya'ya yönelik geleneksel pazarlama ve satış yöntemlerinin yanı sıra e-ticaret mekanizmalarının (3 boyutlu dizayn, artırılmış gerçeklik, mobil uygulamalar vs.) geliştirilmesinin ve bu yöndeki teknolojik altyapının güncel tutulmasının yararlı olacağı,
- Özellikle büyük perakende zincirlerine hedef müşteri kitlesi içerisinde ayrı bir önem verilerek, bu firmaların ortak üretim, sipariş bazlı tedarik ve yeni ürünler bazında rekabetçi seviyelerden fiyat farklılaştırmasına tabi tutulmak suretiyle önceliklendirilebileceği,
- Toplam bina varlığının yarısına yakınının ortalama bina yaşının 50 yılı aştığı ve kiraya verilen konutlardaki mobilya tedarikinin geleneksel olarak ev sahibi tarafından yerine getirildiği ülkede, yeni konut yapımına yönelik mevcut ulusal projeler ve yeni yatırımlar dikkate alındığında, müteahhitlik firmalarımızla eş güdümlü pazara giriş stratejilerinin yürütülebileceği,

değerlendirilmektedir.

VII. YARARLI BİLGİ VE ADRESLER

A. Mobilya Sektöründe Faaliyet Gösteren Birlikler

1) Rusya Mobilya ve Ağaç İşleme İşletmeleri Birliği

Başkan: Şestakov Aleksandr Nikolayeviç
Adres: Moskova, Sormovskiy proyezd 11/7 Cad.
Tel: +7 (495) 788-88-04
Mail: info@amedoro.com
Web: <http://amedoro.com/>

2) Ağaç İşleme İşletmeleri Birliği

Başkan: KRASNOBAYEV İgor Valeryeviç
Adres: Himki, Nagornoye şosse 2
Tel: 8 (965) 373-11-87
Mail: info@rosdrevmash.ru
Web: <http://www.rosdrevmash.ru/>

3) Ağaç Sanayi ve Ağaç İhracat Birliği

Başkan: TATSYUN Miron Vasilyeviç
Adres: Moskova, Armyanskiy pereulok 9/1/1
Tel: +7 (495) 648-29-04
Mail: slp@expoles.ru
Web: <https://www.sllr.ru/>

4) Mobilya Kumaş ve Yan Sanayi Tedarikçileri Derneği

Başkan: LUNDİN Aleksandr Vladimiroviç
Adres: -
Tel: +7 (903) 740-1519
Mail: apmtk@mail.ru
Web: <https://apmtk.ru/>

B. E-Ticaret

Data Insight: <https://www.top100.datainsight.ru/>

C. Sektörde Düzenlenen Fuarlar

Mebel Expo: <https://www.meb-expo.ru/>

BuildSchool: <https://www.buildschool.ru/>

UMIDS: <https://www.umids.ru>

EXPOMEBEL: <https://en.grandexpoural.com/expomebellespromural>

D. Mobilya Sektörüne Yönelik Dergiler

Mebelniy Business: (www.promebel.com)

Lesprominform: (<https://lesprominform.ru>)

İndüstriya Mebeli: (<https://industrymebel.ru>)

Tablo 7: Rusya'nın Türkiye'den İthal Ettiği Mobilya Ürünleri (bin dolar)

No	GTİP	Ürün Adı	2019	2020	2021
1	940190	Oturmaya Mahsus Mobilyaların Aksam ve Parçaları	16.964	15.983	22.062
2	940360	Yemek ve Oturma Odalarında, Mağazalarda Kullanılan Ahşap Mobilyalar ve Diğer Ahşap Mobilyalar	2.800	3.392	6.476
3	940390	Mobilyaların Aksam ve Parçaları (Oturmaya Mahsus Mobilyalar Hariç)	2.699	2.516	3.989
4	940161	Ahşap İskeletli İçi Doldurulmuş Oturmaya Mahsus Mobilyalar	1.427	1.236	2.569
5	940320	Metalden Diğer Mobilyalar	3.052	2.039	2.341
6	940171	Metal İskeletli İçi Doldurulmuş Oturmaya Mahsus Diğer Mobilyalar	1.334	1.822	2.062
7	940290	Tıpta, Cerrahide, Diş Hekimliğinde ve Veterinerlikte Kullanılan Mobilyalar; Bu Eşyaların Aksam ve Parçaları (Dişçi Koltukları Hariç)	587	4.566	1.742
8	940350	Yatak Odalarında Kullanılan Türden Ahşap Mobilyalar	1.203	1.258	1.689
9	940370	Plastik Maddelerden Diğer Mobilyalar	549	743	1.373
10	940140	Yatak Haline Getirilebilen Oturmaya Mahsus Mobilyalar (Kamp ve Bahçe İçin Hariç)	140	462	1.080
TOPLAM			33.978	36.968	49.963